

Szerkesztőségi iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előzetesek
és a lap szétkülönbözése vonatkozó
felszólalások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁI

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Nagybecskerek, 1902.

XXXI. évfolyam. 210. szám.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik

vasár- és ünnepnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Hétfő, szeptember 15.

A torontálmezei tűzoltó-szövetség gyűlése.

— Saját tudósítónktól. —

Nagybecskerek, szeptember 15.

A torontálmezei tűzoltó-szövetség tegnap tartotta igazgató választmányi gyűlését a nagybecskereki tűzoltó-órházban, a szövetség nagyérdemű buzgó vezetőjének Rónay Jenőnek elnöklésével.

A szövetség tegnapi gyűlésén ismét élénk föltűntek azok a bajok és hiányok, melyek tűzrendészetünk fejlődésének és tökéletesedésének útját állják s melyek hovatovább elkerülhetetlené teszik, hogy az államhatalom a tűzrendészetet gyökeresen reformálja s ezt a nagyfontosságú intézményt erős alapokra helyezze.

A gyűlés délelőtt tíz órakor kezdődött az órház tanácskozási termében s megjelentek: dr. Grandjean József, dr. Végh Lajos, Reitter Oszkár, dr. Brájer Lajos, Kühn János nagybecskereki, Demkó Ferenc módosi, Neurohr József grabáci, Palczmann Aladár, Kaufmann István bégaszentgyörgyi, dr. Bodócsy Antal zombolyai, Göszl József écsaki igazgató-sági tagok és Strosz Béla szövetségi titkár.

Rónay Jenő elnök szívélyes szavakkal üdvözi a megjelenteket s megnyitja az ülést.

Bejeleníti azután, hogy a belügyminiszter a szövetségnek legutóbb kibővített alapszabályait nem hagyta föltétlenül jóvá. Javasolja, hogy a belügyminiszter rendelkezéseit a gyűlés vegye tudomásul, de terjeszse föl újból az alapszabályok egyes szakaszainak módosítását.

A gyűlés így határozott.

Ezután előterjesztette az elnök a szövetség költségvetését, mely Rónay Jenő kezdeményezésére ezuttal nyert rendszeres alakban kifejezést.

A költségvetés szerint a szövetség 1903. évi előirányzatában az összes bevétel 2791 kor. 80 fill.

A kiadás összesen 2634 korona. És pedig:

1. A Rónay-alap gyarapítására 1900. november 11-én 8. sz. alatt kelt határozat alapján 500 korona.
2. Az egyenruházati alap gyarapítására 1900. évi november 11-én 3. sz. a. hozott határozat szerint 500 korona.
3. A Rónay jutalom-alapba 1902. évi március 2-án 1. sz. a. hozott határozat alapján 200 korona.
4. Az országos szövetségbe tagdíj 1903. évre 134 korona.
5. Tűzvizsgálat költségére 300 korona.
6. Elnöki irodai kiadások és postabérek 200 korona.
7. Elnöki irodai munkások díjazására 200 korona.
8. Tiszteletdíjak és segélyekre 100 korona.
9. Tanfolyamra 600 korona.

Dr. Brájer Lajos indítványozza, hogy a szövetségnek most 4%-ra elhelyezett tőkét helyezzék el 5%-ra, amit a takarékpénztárak mint állandó jellegű és közhasznú betéteknek megadnak. A szövetség elnöksége ilyen értelemben lépéseket fog tenni.

A pénztári jelentést terjesztette elő ezután az elnök s e szerint a tagsági járulékból a hátralék erre az évre 2244 korona, a régebbi hátralék pedig 1184 korona.

A gyűlés ezután a pénztári jelentés kapcsán az egyes szegényebb községek hátralékait törli, míg a többiek hátralékainak behajtását szorgalmazni fogja.

E közben fölemelő ünnepies aktus folyt le.

Rónay Jenő elnök ugyanis lelkes szavak kíséretében a jelen voltak zajos éljenzése mellett átadta dr. Végh Lajosnak a tízéves szolgálati érmet. Az ovációt az ünnepelt meghatottan köszönte meg.

Kühn János indítványozza, hogy a törökkanizsai tűzoltó-egyletnek az egri tűzoltókongresszusra adott 100 korona kölcsönt jutalmul adja a szövetség, mert a törökkanizsaiak egri szereplésükkel a torontálmezei tűzoltóknak dicsőséget szereztek.

A szövetség egyhangulag hozzájárult az indítványhoz s az összeget a Rónay jutalom-alap terhére írják.

Kühn János nem látja hasznát annak, hogy a torontálmezei tűzoltó-szövetség tagja az országos szövetségnek s indítványozza, hogy lépjenek ki az országos szövetségből.

Rónay Jenő elnök és többek felszólalása után Kühn János indítványát visszavonta.

Rónay Jenő indítványára elhatározza a közgyűlés, hogy szorgalmazni fogja a vármegyei és községi tűzrendészeti szabályrendelet végrehajtását s ha ennek eredménye nem lenne, a kormányhoz fordul orvoslásért.

Kühn János ezután jelentést tett az általa elvégzett tűzvizsgálatokról. A jelentés az egyes tűzoltótestületek hiányos felszereléséről és szervezetről szomorú képet nyújt, miért is a szövetség kérni fogja az alispánt, hogy intézkedjék a hiányok megszüntetésére.

A tagdíjhátralékok dolgában Rónay Jenő jelenti, hogy fölkérésére az alispán intézkedett a hátralékok behajtása iránt s a hátralékok elég kedvezően folynak is be a pénztárba.

Macedonia község bejeleníti, hogy kilép a szövetségből, mert nem tudja fizetni a tagdíj-járulékokat.

A közgyűlés a kilépést nem fogadja el, mert Macedonia községnek módjában van fizetni a tagdíjat.

Végül dr. Brájer Lajos indítványára a közgyűlés jegyzőkönyvi közönetét fejezi ki Rónay Jenő elnöknek azért a változatlan újszeretétért és buzgóságért, a melylyel a szövetség ügyeit vezeti.

Miután Reitter Oszkárt és Kühn Jánost megbízták a jegyzőkönyv hitelesítésével, a közgyűlés Rónay Jenő lelkes éljenzésével véget ért.

A Kossuth-ünnep.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 15.

Beléptünk immár az ünnepi hétre s csak néhány nap választ el bennünket Kossuth Lajos századik születésnapjától.

Torontálmezei minden részében lelkes mozgalom folyik a nagy nap megünneplésére és sok nemzetiséglaktá vármegyénk egy szívvvel, lélekkel fogja megünnepelni szeptember 19-ikét.

Az ünnepi mozgalmakról újabban a következő tudósításokat adhatjuk:

Nagybecskereken.

Nagybecskereken az ünnepi mozgalmakat növeli újabban az a terv, hogy Kossuth Lajos születése századik évfordulójának előestéjén faklyásmenetet rendez a polgárság s a menet költségeire már eddig is szép összeg gyűlt össze.

A nagybecskereki kereskedő ifjak egyesülete is összeállította Kossuth-ünnepé részletes programját, amely a következő: 1. Elnöki megnyitó. Énekl a Harmónia. 3. Fohász, Rákosi Viktortól. Szavalja Fenyéri Jakab. 4. Ünnepi beszéd. Mondja Várady Imre dr. 5. Himnusz. Énekl a Harmónia. 6. Felvonulás a Magyar Olvasókörnek a Ferenc József-terem tartandó ünnepélyéhez.

Azonkívül Felsőmuzslyán szintén lelkesen készülnek Kossuth Lajos születése századik évfordulójának megünneplésére s ezzel Magyarbecskerek nagyszabású Kossuth-ünnepének képe teljes keretét nyer.

Nagykikinda.

A nagykikindai Kossuth-ünnep rendezősége a következő meghívót bocsátotta ki:

Meghívó.

A nagykikindai polgári dalegyesület szövetkezve városunk hazafias polgárságával, 1902. szeptember 21-én Kossuth Lajos századik születésnapját ünnepli.

Midőn Magyarhon szabad nemzete a szabadság oltára elé járul, zászlaját meghajtani nagy nemzeti Apostolunk halhatatlan emlékezte előtt, az égieknek gyönyör, nekünk pedig dicsőség, ha a nemzet ünnepén mi is ünnepeünk.

Jöjjön el mindenki, akinek szívében éj a

kegyelet nagyjaink iránt, akinek lelkéből ki nem aludt a honszeretet lángja.

Jöjjenek el mind, kiknek lelkéből ki nem veszett a szabadság rajongása!

Legyetek ott a közös ünnepen mindannyian, kik apáitoktól megtanultátok áhitattal ejteni ki Kossuth Lajos szent nevét!

Legyen eltemetve e napon minden érzelem, mely a rögre emlékeztet és csak testvéri szeretet egyesítsen minden hazafias polgárt, hogy megtisztult szívvel, csak a nagy szabadsághős emlékezetétől megihletett lélekkel küldhessük fel himuszainkat a magyarok Istenéhez!

Hazafias üdvözzel
a rendező-bizottság.

Az ünnepély sorrendje:

I. Ébresztő a hajnali órákban. Fél 9 órakor gyülekezés zászlók alatt a kaszinónál.

II. Istentisztelet Kossuth Lajos emlékére: 1. 9 órakor a r. k. templomban. 2. 3/4 10 órakor az ág. ev. templomban. 3. 3/4 11 órakor az ev. ref. templomban. 4. Fél 12 órakor az izr. templomban.

III. Délutáni 3 órakor a polgári dalegyesület közgyűlése a városháza közgyűlési termében: 1. Kossuth-himnusz, énekl a polg. dalegyet. 2. Elnöki megnyitó. 3. A mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 4. Pártoló tagok felvétele. 5. Ünnepi beszéd, tartja Jeszenszky Ignác. 6. Kossuth-óda, szavalja Hoffmann János. 7. Zárbeszéd, tartja dr. Rosenstein Mór. 8. Kölcsey himnusa, énekl a polg. dalegyesület.

A közgyűlés után:

IV. Kossuth Lajos emlékkövének leleplezése a nagykikindai főgimnázium csarnokában. 1. Szónoklat, tartja Szabó Kázmér. (Az emlékkő leleplezése.) 2. Szavlat, dr. Róth Vilmos. 3. „Szózat”, énekl a polgári dalegyesület.

V. Tézene a városháza előtt.

VI. Estély és táncmulatság a Bohn-szálló disztermében, rendezi a polgári dalegyesület.

Esti műsor: 1. Fohász (Rákosi Viktortól), előadja Zonda Pál. 2. Kossuth-Himnusz (dr. Papp Zoltántól), énekl a dalegyesület férfikara. 3. Emlékezés (Tóth Kálmántól), szavalja ifj. Berényi István. 4. Tavasz el-tűnt, énekl a dalárda vegyeskara. 5. Kossuth sirja (Ábrányi Emiltől), szavalja Braun Ilka k. a. 6. Kossuth bucsuja a házától, élőkép ének betéttel. 7. Kossuth dalok, énekl Acht Bella k. a. szini növendék. 8. Győzedelmi dal (Hubert K.-tól), énekl a dalárda férfikara. 9. Apotheosis (dr. Klein) szavalja Hermann Anna k. a. 10. Kölcsey Himnusa, énekl a dalárda férfikara.

Törökbecse.

A törökbecsei polgári olvasókör 1902. évi szeptember hó 19-én szintén megünnepli Kossuth Lajos születésnapjának 100-ik évfordulóját.

Az ünnepély programja:

1. Szeptember 19-én pénteken reggel 8 órakor gyülekezés a polgári olvasókör helyiségében s innen fél 9 órakor zászló elővittele mellett fölvonulás a róm. kath. templomba, hol 9 órakor a nap emléke alkalmából szent mise lesz.

2. Fél 10 órakor elvonulás a törökbecsei izraelita templomba az itteni istentiszteletre.

3. Ennek végeztével fölvonulás az evangélikus templomba istentiszteletre, melynek végeztével a közönség eloszlik.

4. Délután 5 órakor ünnepély a polgári olvasókör helyiségében, melynek részei következők:

a) a Himnusz éneklése a dalárda által.
b) Emlékbeszéd, tartja Istvánffy István.
c) „Kossuth Lajos sirhalmára”, énekl a dalárda.

d) „Kossuth születésnapján”, szavalja Sáfrány Lajos.

e) „Fohász” Rákosi Viktortól, fölolvassa dr. Tószógi Aladár.

f) a Szózat éneklése.
Eloszlás.

5. Esti 8 órakor társasvacsera a polgári kör helyiségeiben.

A polgári kör igazgatósága tisztelettel felhívja a kör tagjait s a körön kívül álló hazafias közönséget családjaikkal csatlakozásra.

A tisztelt közönség felkértek előtté való este, vagyis szeptember 18-án kivilágítani s a nemzeti zászlókat kitűzni.

Iffj. Rigó István,
titkár.

Csányi János,
elnök.

Bocsár.

Bocsáron a kaszinó-egyesület rendezte a Kossuth-ünnepélyt, mely f. hó 19-én fog a következő sorrendben lefolyni:

Hajnaltól a lakosság mozsárlövéséssel lesz figyelmeltetve a nagy nap jelentőségére, mire a nagytéren a zenekar egy órán át nemzeti darabokat fog játszani. Az épületekre nemzeti színű zászlók fognak kitűzteni.

A tulajdonképeni ünnepély d. u. 5 órakor a kaszinó helyiségében fog megtartatni a következő programmal:

1. Diszközgyűlés, a melyre a kaszinó disz-elnöke: Baich Joan báró ur küldöttségileg fog meghívattani.
2. Elnöki megnyitó.
3. Talpra magyar elszavalása.
4. Kossuth nóta elnéklése.
5. Ünnepi beszéd, tartja: Dr. Grünwald Adolf.
6. Előre című költemény elszavalása.
7. Hymnusz elnéklése.
8. Este kivilágítás és újból térzene egy órán át.

Zsombolya.

Zsombolyán az ünnepélyt a „kaszinó” és a „Jószék” együttesen rendezte. Közreműködik a férfitársulat is. A „kaszinó” az ünnepi beszéd tartásával dr. Kerényi Miklóst bízta meg.

Torontálvásárhely.

A torontálvásárhelyi kaszinó a nagyok legnagyobbjának 100-ik születésnapja alkalmából f. hó 19-én emlékünnepet rendez. Az 5 pontból álló műsor után tánc következik. A belépődíj 80 fillér.

Pancsova.

A Pancsovai Társaskör a Kossuth-ünnepre a következő meghívót küldte szét:

Meghívó.

A Pancsovai Társaskör Kossuth Lajos hazánk nagy fia 100-ik születésnapjának emlékére a városháza nagytermében 1902. szept. hó 19-én d. e. 11 órakor ünnepélyt rendez, melyre a t. ez. tisztelettel meghívja.

Az ünnepély sorrendje:

1. Istentisztelet az ág. evang. templomban (d. e. 11 órakor).
2. Hymnus, éneklé a „Pancsovai izr. Templom-dalgyűlés” (1/2 órákor).
3. „Ünnepi beszéd”, tartja dr. Radda Ignác ur.
4. „Kossuth Lajos emlékére”, szavalja Seemayer Károly ur.
5. „Szózat”, éneklé a „Pancsovai Templom-dalgyűlés”.
6. Este 8 órakor a színházban disz-előadás.
7. A disz-előadás után táncmulatság.

Az ifjuság erkölcsé.

— Indítványok a törvényhatósághoz. —

— szeptember 15.

Kaufmann István törvényhatósági bizottsági tag, Bégaszentgyörgyi iskola-igazgató, kinek kiváló pedagógiai működését a vármegye határain túl is ismerik, most az ifjuság erkölcsi életének megóvása és helyes irányban való vezetése érdekében két indítványt adott be Torontálvármegye törvényhatóságához, melyet a törvényhatóság bizonyára megfontolás tárgyává fog tenni.

Kaufmann István indítványai a következők:

Tekintetes törvényhatósági bizottság!

Allampolitikai s közgazdasági mindenféle bajaink között is, lehetetlen közönyvel viselkednünk ama mindinkább fokozódó vészkiáltásokkal szemben, melyek napról-napra ezerszeres visszhangból hangzanak el országszerte, hogy: „Vészélyben van az ifjuság!”

A haza reménye, a természet rendje szerint, annak jövődéli támaszai, védői az — erkölcsi hanyatlás veszélyében!

Ezt kiáltják felénk a nemzet vezérei, gyors, együttes mentő munkára hívnak fel a társadalom minden egyes tényezőjét, kicsinyet, nagyot egyaránt.

E szózat hatása alatt bátorodom a tekintetes törvényhatósági bizottság becses figyelmét kikérni alábbi két indítványomra, abban a szerény nézetben, hogy jelen beadványommal a nagy közös munkához egy szemernyivel talán én is hozzájárulhatok.

Mindazok, kik az ifjuságról bevezetőleg mondott tényit tanulmányozták, kutatva mindenekelőtt annak okait, forrásait, szomorú egyhangúsággal abban a káros hatásban látják a legnagyobb bajt, melyet az ifjuság, különösen a nagy köznevelési ifjuság erkölcsi fejlődésében, az ugynevezett nyilvános (koremai) táncmulatságok okoznak.

Tudjuk is azt mindnyájan, kiknek e mulatságokról csak némi tiszta forgalmuk van; és nem először foglalkozik e témával a tekintetes törvényhatósági bizottság, mely számtalan rendelettel igyekezett ez ügyben jobb állapotokat teremteni, igaz, leginkább csak az iskolás gyermekekre való tekintetből.

Tévesen azt hittük, hogy elegendő teszünk, ha a serdületlenebb fiukat s leányokat még néhány évig távol tartjuk e méletyől (azt is csak papíron!) a helyett, hogy magát a méletyit igyekeztünk volna kiirtani.

Utóbbi jórformán meg sem kíséreltük.

Van ugyan egy megyei szabályrendeletünk, mely a nyilvános táncmulatságok ügyét rendezni hivatva volna, de az, jelenlegi szerkezetében, meg sem közelíti azt a célt.

Alaposan meg kellene azt változtatni, még pedig két főszerpontból.

Biztosítani kellene először a mulatságok helyes rendezését, másodsor gondoskodni szigorú ellenőrzésről és illetve az előforduló mulatságok és kihágások érzékenyebb megtorlásáról.

A helyes rendezést illetőleg szükségesnek találom a helyi viszonyok lehető számbavételét. Ezt legjobban úgy érhetjük el, ha a megyei szabályrendeletben csak a főelveket statuáljuk és ezeknek szigorú tekintetbevételével, egy előre kidolgozott minta alapján, minden község maga állapotánál meg részletes szabályrendeletét, mint azt a községi tüzrendészetnél tettük.

Ezeket előrebocsájtván, tisztelettel indítványozom:

Küldjön ki a tekintetes törvényhatósági bizottság egy 10—12 tagból álló bizottságot azzal az utasítással, hogy a nyilvános táncmulatságokról szóló jelenleg fennálló megyei szabályrendelet módosítására nézve tervezetet készítsen oly időben, hogy a tervezet még a jelen polgári évben a törvényhatóság közgyűlésén tárgyalható legyen.

II.

Másik indítványom az ifjusági egyesületek támogatását célozza.

Az ifjusági egyesületek alakítását tudvalevőleg a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ó nagyméltósága 21.015—1902. számú rendeletével igen melegen ajánlja. Ezeknek nemzeti és általános kulturális irányban remélhető nagy üdvösségét nem kell külön hangsúlyoznom. Hangsúlyozandónak tartom azonban amaz igazságot, hogy az ifjusági egyesületek csak oly mértékben fognak prosperálhatni, a mily mértékben támogatja azokat a társadalom minden egyes tényezője.

Lehetetlen, hogy vármegyénk, heterogén elemeire való különös tekintetből, hatalmának s tekintélyének egész súlyával segítségére ne sietne oly intézménynek, mely nemzeti, közművelődési és közgazdasági irányban, hosszú évtizedeken át elkövetett mulasztások pótlását van hivatva eszközölni.

Természetes, hogy e segítségnek rendszerezésnek, céltudatosnak kell lennie.

E követelményre való tekintetből, szerintem, a vármegyének alig volna alkalmasabb szerve, mint az Állandó Népművelési Bizottság. Azaz: alkalmasabb kellene azt előbb lenni. Harminc évi fennállása óta egyetlen ülést sem tartott. Működését szabályozó statútuma (ma különben már elavult) ugy tudom, idáig a kormánytól jóváhagyva nincsen.

Pedig helyesen szervezve és egy kis jóakarattal vezetve, egyébként is, de különösen az ifjusági egyesületek létesítése, irányítása és támogatása körül, rendkívül nagy szolgálatot tehetne.

Erre nézve indítványom a következő:

Hivassék össze az Állandó Népművelési Bizottság egy, lehetőleg a legelőzelebbi törvényhatósági közgyűlés első napján tartandó ülésére, oly célból, hogy a saját működése szabályzatának mikénti módosítására vonatkozó teendőket megbeszélje, illetve erre vonatkozólag a közgyűlésnek sürgősen javaslatot tegyen.

A tekintetes törvényhatósági bizottságnak Bégaszentgyörgyön, 1902. évi szeptember 7-én

mély tisztelettel

kész szolgálja

K a u f m a n n I s t v á n,
törvényh. b. tag.

Iskolaszéki ülés.

— Saját tudósítónktól. —

— szeptember 15.

A nagybeeskereki róm. kath. leányintézet iskolaszéke szombaton d. u. Szabó Ferenc apátplébános elnöke alatt ülést tartott, melyen résztvettek: Franz J. L., Steinitzer Géza, Baaden Károly, dr. Brájjer Lajos, Rósa Ignác, dr. Végh Lajos, Krumenacker Ferenc iskolaszéki tagok és Brunner István iskolaszéki jegyző. Az ülésen a következő tárgyak mertek elintézésre:

1. Változás a tantestületben: A szerzet-kormány, mint ismeretes, Tóth Mária Paula polgári iskolai tanítónőt, a temesvári iskolához és Hósi Mária Alrua népiskolai tanítónőt, a verscei leányiskolához helyezte át; helyettük működni fognak: Kunzelmann Mária Eduarda a polgáriban és Erdődy Mária Dolores a népiskolában.

Tudomásul szolgál, az iskolaszék pedig egyben köszönetet mond Franz J. L. tagtársnak, ki személyesen faradt el Temesvára, hogy Mária Paula nővérek átnyujtsa azt a jegyzőkönyvi kivonatot, melyben az iskolaszék a kiváló tanítónőnek kifejezte köszönetét és elismerését.

2. A harmadik és negyedik polgári iskolában ezenül a szakasport szerinti oktatás veszi kezdetét, még pedig a nyelv- és történettudományi szakasport tantárgyait Pullant Mária Győza veszi át; a mennyiség- és természettudományi szakasport tantárgyait pedig előadja Liliom Mária Arno'da. Mindkét tanítónő oklevelének előterjesztése. Tudomásul szolgál.

3. A beiratások eredménye a következő:

A polgári iskolában	190
A magán elemi iskolában	87
A népiskolában	332
Az ipariskolában	25
Összesen	634

Ebből szegénységi bizonyítványa volt 86 tanulónak.

4. Ezen alkalommal a tantestület köszönetet fejezi ki az iskolaszéki tagoknak buzgó és fáradhatatlan elnöki munkájukért a vizsgák alkalmával és kéri jövőre is bőles és jóakaró támogatásukat. Tudomásul szolgál.

H I R E K.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) mindennap reggeli 9 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 10 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Október 4. Könyvnyomtatások szüretelési ünnepélye az Ellmer-féle vendéglőben.

— Személyi hír. Dr. Brájjer Lajos, lapunk felelős szerkesztője, nyolc napra elutazott Nagybeeskerekre.

— Uj anyakönyvvezetők. A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. miniszterelnök Tovontálvármegyében a vállány anyakönyvi kerületbe Kovacsévi Miklós községi jegyzőt anyakönyvvezetővé, ugyanoda Weber Miklós segédjegyzőt és az ó-bessenyőibe Faszal György segédjegyzőt anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki és valamennyit a házassági anyakönyv-vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködéssel is megbízta.

— A tordai földvásárlás. Nagy deputációval járultak ma délben a torontál-tordaiak dr. Dellimánics Lajos alispán elé az ismeretes tordai földvásárlás ügyében. A küldöttség vezetője dr. Billitz Béla nagybeeskereki ügyvéd volt, aki előadta a tordaiak kérését, hogy az alispán eddig tanúsított jóindulatával támogassa a tordaiakat az ügy rendezésében s járjon közbe a tordai uradalom örökösének megbízottjánál gróf Pejacsevich Lászlónál, hogy az ügy részleteinek megbeszélésére fogadjon el egy szűkebb küldöttséget. Dr. Dellimánics Lajos alispán szívesen fogadta a deputációt s megígérte, hogy egy mint eddig, ezúttal is segítségükre lesz, hangsúlyozta azonban, hogy a leghelyesebb volna, mint azt már a multkor nála járt küldöttségnek kifejtette, ha a tordaiak megvárják az új telepítési törvény életbeléptetését, mert csakis állami támogatás mellett lehet a dolgok véglegesen rendezni. Ezután a küldöttség az alispán lelkes éltetésével eltávozott.

A megye k...
tatásügyi...
tartozó ala...
menő szá...
tatásügyi...
Endre min...

— A

sága. Dr.

belügymin

a nagybe

gondnok

m. főörve

pedig Ba

gatót, dr.

dr. Gra

Franz J.

György

degger

szensz

Klein

ügyvéd

Oldal

pénztári

jegyző

rest, S

plébáno

Weisz

hat évi

— A

Csekon

ünnepele

bolyán

és

mondtak

szentmis

uri közörs

— A

Pacséri

f. hó 12-

magánvis

belügyel

nyelvény

ja. A je

vezni a t

— V

nagybecs

nál a fé

d. u. 3 ó

sító szak

évi októ

szakvisz

szeptemb

Kérvénye

feléves p

jelentkez

— A

reki mag

tette el

fegyverad

évre, össze

E szerint s

kor., 1902

579.6207

kereseti

994.4981

88.10223

alt. jöved

1902-ben

72.44361

déli p

ben 31.3

ben 1.1

kor. Hadd

197.824

581.1864

jöv. pótd

154.0147

vállalat

kor., 1902

adó 1901-

kor. Fegy

12.512 k

koroná

— A

beeskere

meghalt.

délután

szentmik

Grosz

elhunyat

igazgató

nagy rész

— A

a két te

községe

A templ

fölszent

kezdője

s a két t

hogymá

harangok

Alapok és alapítványok megvizsgálása.
A megye kezelésében levő s a vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium felügyelete alá tartozó alapok és alapítványok 10 évre visszamenő számadásainak megvizsgálására a közoktatásügyi miniszter lektüldötte Chmilevsky Endre miniszteri szántisztet.

Az állami elemi iskola új gondnoksága. Dr. Dellimanics Lajos alispán a belügyminiszter meghatalmazása alapján a nagybecskereki állami elemi iskolai gondnokság elnökévé dr. Plechl Szilárd m. főorvost, alelnökévé Menczer Lipót m. főpénztárost, a gondnokság tagjaivá pedig Balácsi József főgimnáziumi igazgatót, dr. Brájjer Lajos lapszerkesztőt, dr. Grandjean József polgármestert, Franz J. L. takarékpénzt. igazgatót, dr. Gyorgyevics Mihos ügyvédet, dr. Haidegger Lajos kórházi ig. főorvost, Jeszenszky Nándor ág. ev. lelkészt, dr. Klein Mór főrabbit, dr. Mangold Samu ügyvédet, Mayer Rezső nyomdatulajdonost, Oidal Antal és Partilla Géza takarékpénztári igazgatókat, Rigó István tb. főjegyzőt, Sztraity György gör. kel. esperest, Szabó Ferenc orsz. képvis. apátplébánost, dr. Végh Lajos ügyvédet és Weisz Izidor nagykereskedőt nevezte ki hat évi időtartamra.

Csekonics Endre gróf születésnapja. Csekonics Endre gróf v. d. t. l. f. hó 13-án ünnepelte születésnapját, mely alkalommal Zombolyán és a többi kegyuri templomokban misét mondtak a főúr jóllétéért. A 11 órakor tartott szentmisén az uradalmi tisztikar és szépszámu uri közönség vett részt.

A kir. tanfelügyelő Zombolyán. Dr. Pacséri Károly kir. tanfelügyelő f. hó 12-én Zombolyán jelen volt a polgári isk. magánvizsgákon. Ez alkalommal az ipariskolai felügyelő-bizottságot is gyűlésre hívta össze, hogy a folyamodók közül az ipariskolához tanítókat jelölje. A jelöltek közül a tanfelügyelő fogja kinevezni a tanteröket.

Vizsgák a közigazgatási tanfolyamnál. A nagybecskereki községi közigazgatási tanfolyamnál a féléves pótvizsgálatokat folyó hó 20-án d. u. 3 órakor tartják meg. A közigazgatási képesítő szak rendes és pótvizsgákat pedig folyó évi október hó 1-én tartják meg. Ezekre a szakvizsgákra jelentkezni lehet írásban folyó évi szeptember hó 28-ig a tanfolyam igazgatójánál. Kérvények, amint tudjuk, helyegmentesek. A féléves pótvizsgára is írásbelileg kell azoknak jelentkezni, akik még eddig nem jelentkeztek.

Az adókiivetés eredménye. A nagybecskereki magy. kir. pénzügyigazgatóság most készítette el az egyenesadók, a hadmentességi és fegyveradó kiivetéséről szóló kimutatását az 1902-ik évre, összehasonlítva az 1901-ik évi eredménnyel. E szerint kiivetettek: 1901-ben földadó 4.748.942 79 kor., 1902-ben 4.750.390 63 kor. Házadó 1901-ben 579.620 73 kor., 1902-ben 582.028 88 kor. I. II. oszt. kereseti adó 1901-ben 896.881 kor., 1902-ben 904.498 14 kor. III. oszt. kereseti adó 1901-ben 88.102 23 kor., 1902-ben 84.450 98 kor. III. oszt. ált. jövedelmi pótdadó 1901-ben 7044 59 kor., 1902-ben 6359 92 kor. Tőkekamat-adó 1901-ben 72.443 61 kor., 1092-ben 86.405 20 kor. Ált. jövedelmi pótdadó 1901-ben 26.320 16 kor., 1902-ben 31.395 51 kor. Ált. jövedelmi pótdadó 1901-ben 1.148.638 34 kor., 1902-ben 1.145.222 77 kor. Haddij 1901-ben 198.305 kor., 1902-ben 197.824 kor. IV. oszt. kereseti adó 1901-ben 581.186 46 kor., 1902-ben 596.813 10 kor. Ált. jöv. pótdadó 1901-ben 148.986 67 kor., 1902-ben 154.014 53 kor. Nyilvános számadásra kötelezett vállalatok és egyletek adója 1901-ben 183.699 01 kor., 1902-ben 176 322 39 kor. Ált. jövedelmi pótdadó 1901-ben 52.145 40 kor., 1902-ben 52.934 37 kor. Fegyveradó 1901-ben 11.976 kor., 1902-ben 12.512 kor. Az 1902-ik évre e szerint 51.934 43 koronával több volt a kiivetés, mint 1901-ben.

Halálozások. Mucsalov György, nagybecskereki földbirtokos az éjjel 66 éves korában meghalt. Az elhunytak földi maradványait ma délután helyezték örök nyugalomra. — Mint Nagyszentmiklósról írják, a napokban hunyt el ott Grosz Katalin urnó életének 58. évében. Az elhunytat, kiben Grosz Miklós nyugalmazott iskolaigazgató nővérét gyászolja, tegnap temették el nagy részvét mellett.

Hertelendyfalva ünnepe. Hertelendyfalva a két testvér, a református és evangélikus hitközségnek a falu főterén két szép temploma épült. A templomok készen, berendezve vannak, csak a felszentelés hiányzik, hogy a szent funkciók megkezdődjenek bennök. Ez is meglesz nemsokára s a két templom harangjai, midőn megkondulnak, hogy imára hívják a lelkeket. Még hallgatnak a harangok, de 23-án már megkondulnak, ugyanis

ekkor lesz a templomok ünnepi felszentelése. A meghívókat már szétküldték, igen ékesek s első lapjukon a két testvér templom színes képe van. Az ünnepen hír szerint Darányi miniszter, Dániel Ernő br. és családja, Gromon Dezső államtitkár, Máday és Halász miniszteri tanácsosok is megjelennek.

A muzslyai bucsu. Tegnap volt Felső-muzslyán a bucsu, melyet nagy céccal ünnepelt meg Muzslya derék magyar népe. Az egyházi szertartást Szabó Ferenc nagybecskereki apátplébános és orsz. képviselő végezte Schrader László tabori lelkész és Sónka Ignác muzslyai plébános segédletével, délben pedig ünnepi lakoma volt Sónka Ignác muzslyai plébános vendégszerető házában, melyen Nagybecskerekről is többen részt vettek, köztük dr. Grandjean József polgármester, Tóth István kir. pénzügyigazgató, Lindhoff János kinestári ispán, Reitter Oszkár rendőrkapitány, Wagner Nándor és Schipper János segédlelkészek. A bucsu képe ezáltal is színes látványt nyújtott s az utcákon nagy tömeg nyüzsgött mindenfelé, köztük sokan Nagybecskerekről és a szomszéd falvakból. A délutáni veesernye után a mulatóhelyeken megindult a tánc, a melynek perze mindenütt csak a hajnal vetett véget.

Ejegyzés. Korsós Erika torontál-vásárhelyi tanítónő, özvegy Korsós Péterné leányát eljegyezte Szabó Miklós Albrecht ev. ref. teológus Marosvásárhelyről.

Ipariskolai tanítók választása. Nagyszentmiklóson az ipariskolai tanítók megválasztása folyó hó 10-én d. u. 5 órakor történt a város-háza dísztermében. A választás mezejtésénél dr. Pacséri Károly kir. tanfelügyelő elnökölt. Igazgató lett: Szuk Antal áll. polg. isk. igazgató, a tantestület tagjai: Hencz Lajos, Félh József, Kosztolányi Gyula, Jeck György, Wagner János és Nagyvínszky István.

A nyomor elől a halálba. Néhány hét előtt kinos szenzációt keltett Temesvárott Leth Lipót 51 éves hentesmester, volt városi törvényhatósági bizottsági tag öngyilkossági kísérlete. Leth akkor csak igen jelentéktelen sebet ejtett magán és rövid néhány nap alatt teljesen felgyógyulva ismét személyesen vezette üzletét. Leth azonban nem mondott le az öngyilkosságról s csak alkalomra várt, amikor sikeresen végrehajthassa sötét szándékát. Most szombaton végre módot talált az öngyilkosságra és egy óvatlan pillanatban lakásán halántékon lőtte magát. A szerencsétlen néhány óra múlva meghalt. Leth Lipót különböző okokból tönkre ment s a nyomor elől ment a halálba. Elhunytát kiterjedt rokonság gyászolja.

Öngyilkosság vigyázatlanságból. A torontálvármegyei Károlyliget községben Buschbacher Jakab és Nipp József mezőőrök e napokban a kukoricaföldeken portyáztak. Egyszerre hatalmas fegyverdörrenés hangzott el, és az örök egyike, Buschbacher Jakab, szíven találva, holtan rogyott össze. A szerencsétlenséget a mezőőr saját fegyvere okozta olykép, hogy a nyitva maradt ravasz valamibe beleakadt, a fegyver elsült és így a szerencsétlen embert agyonlőtte.

Efögött rablóbanda. Nagyikindáról írják lapunknak: Három heti fáradságos nyomozás után csendőrségünk e napokban a zombolyai határban letartóztatta a híres Petrovics, Loló és Kolompás családok tagjaiból álló cigány-karavánt, melyek hetek óta tartják állandó rettegésben az egész vidéket. A tolvajoknál nem kevesebb mint 12 lopott lovat, 13 sertést és egy egész raktárra való egyéb holmit találtak. Beszolgáltaták őket a nagyikindai kir. törvényszék fogházába.

Árverés a MÁV-nál. A MÁV. igazgatósága közhírré teszi, hogy a vasuti kocsikban és az állomási helyiségekben elhagyott tárgyak, u. m. bóröndök, táskák, kalapok, ruha és fehérneműek, botok, napernyők és esernyők stb. az alább felsorolt állomásokon árverés alkalmával azonnali készpénzfizetés mellett el fognak adni: Kolozsvár állomáson 1902. szeptember 19-én d. u. 2 órakor; Miskolc állomáson 1902. szeptember 25-én d. u. 2 órakor; Budapest nyugati állomáson szeptember 29-én d. e. 9 órakor.

TÁVIRATOK.

A nagy hadgyakorlatok.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Sasvárról jelentik: A király a német trónörökösrel, Beck báró vezérkari főnökkel s a hadgyakorlatok fővezetőségével ma reggel 6 órakor Péterfalva irányában kilovagolt a hadgyakorlatok színhelyére.

A zichyfalvi választás.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A m. kir. kuria ma dél-

előtt vette tárgyalás alá Karátsonyi Jenő gróf zichyfalvi mandátuma ellen beadott petíciót. Az ülésen Paiss elnököl, előadó Ádám bíró. A petícionálók részéről Darvay Fülöp ügyvéd, Karátsonyi Jenő gróf védőjeként Polónyi Géza, a választást védők jogi képviselőjeként dr. Pollák Győző nagybecskereki ügyvéd jelent meg. A tárgyalás azzal a meglepetéssel kezdődött, hogy az elnök kijelentette, hogy a kuriához a petícionálók részéről kérvény érkezett, melylyel a petíciót visszavonják. Az elnök konstatálja, hogy ilyenformán további eljárásnak nincs helye s csak a költségekre nézve kér előterjesztést.

Polónyi Géza: A visszavonással a kérvényezők dokumentálták, hogy érvénytelenségi okaik alaptalanok s ezt mint Karátsonyi Jenő grófnak szóló elégtételt tudomásul veszem. Kérem költségeimet a kérvényezők ellen megállapítani.

Dr. Pollák Győző csatlakozik védőtársai előterjesztéséhez. Darvay Fülöp saját feleivel szemben felszámítja a költségeket.

Ezután a bíróság visszavonult tanácskozássra, amely után kihirdette, hogy a kuria a Dániel-párti kérvényezőket 17.400 korona költségben elmarasztalja.

A tőzsde és a Kossuth-ünnep.

Budapest, szeptember 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) A tőzsdetanács elhatározta, hogy szeptember 19-én, Kossuth Lajos születésének 100-ik évforduló napján, a tőzsde szünetelni fog.

Pavlovics ügye.

Nagyikinda, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Pavlovics Lyubomir ismeretes ügyét a nagyikindai törvényszék vádancsa szeptember 26-án tárgyalja. A tárgyaláson Pavlovicsot védője, Tettleni Ármán ügyvéd képviseli.

A debreceni iparkamarai kongresszus.

Budapest, szept. 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Debrecenből táviratozzák: Tegnap kezdődött itt az iparkamarai kongresszus. A kamarák diszközgyűlésén megjelent Lang Lajos kereskedelmi miniszter, gróf Wickenburg Márk kereskedelmi államtitkár s a különböző kamarák küldöttei. Szabó debreceni kamarai elnök üdvözölte a minisztert, hangsúlyozván, hogy a magyar társadalmat legjobban megteremtheti a magyar ipar és kereskedelem. Ezután a miniszter nagy figyelmet keltő beszéddel megnyitotta a kongresszust. Szávay Gyula debreceni kereskedelmi kamarai titkár ismerteti a kamara 52 éves történetét. A kongresszus ezután elfogadta Deil kassai titkár indítványát, hogy 1907. végén létesítsék a külön vámterület. A miniszter délután elutazott.

Örült csendőr rémtette.

Budapest, szeptember 15. (A „Torontál” eredeti távirata.) Malagáról jelentik: Egy megőrült csendőr tegnap az utcán megtámadta a járókelőket s fegyverével két embert agyonlőtt, ötöt pedig megsebesített. Az örjgöng csendőrt társainak agyon kellett löni, mert máskép nem lehetett megfékezni.

Határidő-üzet.

Budapest, szept. 15. (A nagybecskereki Lloyd-társulat távirata.) A mai tőzsdén az áruk nagyobb részét emelkedtek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:

Buza áprilisra	6.83—6.84
„ októberre	7.10—7.11
Rozs októberre	6.07—6.08
„ áprilisra	6.26—6.27
Tengeri szeptemberre	5.60—5.61
„ májusra (1903.)	5.44—5.45
Zab (októberre)	5.53—5.54
Zab (áprilisra)	5.87—5.88

Felelős szerkesztőnk távollétében a szerkesztésért felelős: Somfai János.

Nemzeti lobogók

cimerrel vagy anélkül. ruddal, 6 koronától felfelé, kapható

BENCZE ANTAL és FIA

butorgyáros cégnél
Nagybecskereken. 88-40.8

Nagybecskerek rend. tan. város polgármesterétől.

15112. szám ki. 1902.

754-3.2

Szóló-eladás!

Nagybecskerek város tulajdonát képező 9 hold területű szőlőtelep, esetleg a telek között még üresen álló 3 holdnyi szántófölddel együtt, azonnal kedvező feltételek alatt eladó, még pedig egészben vagy esetleg kisebb részletekben is.

Felhívjuk mindazok, kik venni szándékoznak, miként zárt ajánlataikat saját önmaguk által meghatározott feltételek megtevése mellett egyenesen a városi polgármesternél 1902. évi október hó 1-ig benyújtják.

Szöbeli ajánlat is tehető ugyancsak a polgármesternél, mely felett jegyzőkönyv fog felvétetni.

A birtok és használatba vétel már folyó évi október hó 15-től kezdődik.

Nagybecskerek, 1902. évi szeptember hó 12-én.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

▼ ▼ ▼

Kiadó lakás.

Az Uri- és Kórház-utca sarkán egy külön álló ház teljesen ujonnan átalakítva, nagy lakással, konyha, folyosó stb. elkülönített kerttel november 1-ére kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

648-x.26

5337. 1902.

758-2.2

Pályázati hirdetmény.

180 korona évi fizetéssel és szabályrendelileg megállapított látogatási díjjal rendszeresített bogárosi körbába állásra pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, a kik ezen állást elnyerni óhajtnak, hogy felszerelt folyamodványukat folyó évi szeptember hó 30-ikáig hozzám adják be.

A körhöz tartozik Bogáros és Ujhely községe.

Perjámos, 1902 szeptember hó 10.

Gyertyánffy s. k.,

(P. H.)

főszolgabíró.

45.652/1902. szám.

759-2.2

Pályázati hirdetmény.

Torontálvármegye törvényhatóságánál lemondás folytán a pancsovai szolgabírói évi 1953 korona fizetés, 300 korona lakbér; — továbbá elhalálozás folytán a megyei alveváltárnoki évi 1519 korona és 300 korona lakbér élvezetével járó köztisztviselői állások megüresedvén, arra pályázatot hirdetek s felhívom pályázni kívánókat, hogy az 1883. évi I t-c. által előírt minősítést igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám f. évi október hó 1-ig bezárólag nyújtják be.

Nagybecskereken, 1902. évi szeptember hó 10-én.

Dr. Dellimanics Lajos,
alispán.

Nagybecskerek rend. tan. város polgármesterétől.

15112. szám ki. 1902.

755-2.2

Árverés.

Nagybecskerek város tanácsa közzé teszi, hogy a városi szőlőtelepen 1902. évi szőlőtermése folyó évi szeptember hó 22-én délelőtti 9 órakor a városház-épület II-ik tanácsnoki irodában nyilvános árverésen eladni és értékesíteni fog.

Árverelni szándékozók 100 korona bántpénzt az árverés megkezdése előtt letenni tartoznak.

Az árverési feltételek az árverés napjáig a hivatalos órák alatt a II-ik tanácsnoki irodában betekintheők.

Nagybecskerek, 1902. évi szeptember hó 12-én.

Dr. Grandjean József,
polgármester.

Férfi- és gyermekruharaktár.

Legszebb és legjobb minőségű ujonnan érkezett őszi női gallérok, asszonyoknak és leányoknak való paletot-k és jaquet-k kaphatók rendkívül olcsó áron

Felsenstein Ferencznél

765-x.1

Nagybecskereken.

Női konfekció.

21338. III. sz. 19. 2.

M. kir. államvasutak.
Üzletvezetőség Debrecen.

HIRDETMENY.

Értesítjük a t. utazó közönséget, hogy a Debrecen és Szatmár-Németi közt közlekedő 1711. számú személy- és az 1754. számú személyszállító tehervonatokban f. évi augusztus hó 20-tól kezdve I. osztályú kocsiszakaszszal ellátott személykocsik is fognak közlekedni, az említett vonatokhoz tehát ezentúl első osztályú menetjegyek is ki fognak szolgáltatni.

Debrecen, 1902. évi szeptember hó 12-én.

Az üzletvezetőség.

Eladó

egy új, négyajtós, 8 rekeszű jég-szekrény, egy nyitott rugós szállító-kocsi, egy szép hosszú állvány (pult) fizető-asztallal és fiókokkal, egy kis másoló-prés és 2 állvány deszkából összeróva.

Cím a kiadóhivatalban. 764-1.1

140364/902. sz.

Magy. kir. államvasutak.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága az 1903. évi január 1-től december hó 31-ig összegyűlő és feleslegként rendelkezésre álló mintegy 1700 db. üres len- és kence-olajos és mintegy 430 db. terpentín-olajos hordót eladni óhajtván, erre ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

Budapest, 1902. évi szeptember hóban.

(3.1)

Az igazgatóság.

Legfinomabb

CSEMEGE-SZŐLŐ

kilója 40 fillér

kapható dr. Brájjer Lajosnál Uri-utca 3.

708-x.17

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.